

	<p align="center">Український державний університет імені Михайла Драгоманова</p> <p align="center">Факультет української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка</p> <hr/> <p align="center">РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)</p>																			
<p>Освітньо-наукова програма <u>ФІЛОЛОГІЯ</u></p>	<p align="center"><u>ПСИХОЛІНГВІСТИКА</u></p> <p align="center">Рік навчання <u>3-й</u>, семестр <u>V-й</u> Форма навчання: <i>очна (денна/вечірня) / заочна</i></p>	<p>Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Освітній рівень <u>третій</u> (<u>освітньо-науковий</u>)</p>																		
	<p>Кафедра стилістики української мови Викладач: к.філол.н., доц. Калита Оксана Михайлівна Лінк на профіль викладача у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=xFasSfUAAAAJ&hl=ru E-mail: o.m.kalyta@udu.edu.ua Лінк на курс в Moodle: https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=4214</p>																			
<p>I. Основна мета / цілі навчання</p>	<p>Ознайомлення здобувачів третього рівня вищої освіти з теоретичними аспектами психолінгвістики; оволодіння та подальше вільне оперування професійною термінологією та методологією психолінгвістичних досліджень.</p>																			
<p>II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі, пререквізити</p>	<p>Навчальна дисципліна вибіркова Цикл дисциплін за вибором здобувача Шифр у переліку вибірових компонентів ВВ 04</p> <p>Передумови для вивчення дисципліни – опанування навчальних дисциплін «Методи планування та обробки результатів наукових досліджень» з циклу загальнонаукової підготовки та «Організація, методологія та презентація філологічного дослідження» з циклу спеціальної підготовки ОНП «Філологія».</p>																			
<p>III. Обсяг навчальної дисципліни</p>	<table border="1"> <tr> <td><i>Кількість кредитів</i></td> <td colspan="2">3 кредити</td> </tr> <tr> <td><i>Загальна кількість годин</i></td> <td colspan="2">90 год.</td> </tr> <tr> <td><i>Форма навчання</i></td> <td>очна</td> <td>заочна</td> </tr> <tr> <td><i>Лекційні заняття</i></td> <td>20 год.</td> <td>4 год.</td> </tr> <tr> <td><i>Семінарські заняття</i></td> <td>20 год.</td> <td>6 год.</td> </tr> <tr> <td><i>Самостійна робота</i></td> <td>50 год.</td> <td>80 год.</td> </tr> </table>		<i>Кількість кредитів</i>	3 кредити		<i>Загальна кількість годин</i>	90 год.		<i>Форма навчання</i>	очна	заочна	<i>Лекційні заняття</i>	20 год.	4 год.	<i>Семінарські заняття</i>	20 год.	6 год.	<i>Самостійна робота</i>	50 год.	80 год.
<i>Кількість кредитів</i>	3 кредити																			
<i>Загальна кількість годин</i>	90 год.																			
<i>Форма навчання</i>	очна	заочна																		
<i>Лекційні заняття</i>	20 год.	4 год.																		
<i>Семінарські заняття</i>	20 год.	6 год.																		
<i>Самостійна робота</i>	50 год.	80 год.																		
<p>IV. Короткий зміст навчальної дисципліни</p>	<p>Модуль 1. Теоретико-методологічні засади психолінгвістики Тема 1. Психолінгвістика як наука і навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет і завдання психолінгвістики. Передумови формування психолінгвістики як наукової галузі. Джерела психолінгвістики. Проблематика психолінгвістики. Історія становлення психолінгвістики та її сучасний стан. Зв'язок психолінгвістики з іншими науками. Тема 2. Методологія психолінгвістики.</p>																			

Методологічні принципи психолінгвістичних досліджень (діяльний, аналізу не за елементами, а за одиницями, мовленнєвих операцій, трифазової структури мовленнєвої діяльності, алгоритмічності й евристичності, ймовірного прогнозування, зв'язку мови й мислення, мови й мовлення, впливу екстралінгвальних чинників). Емпіричні методи психолінгвістичних досліджень. Експериментальні методи (фізіологічних реакцій організму в процесі мовленнєвої діяльності й аналіз мовленнєвих реакцій): асоціативний експеримент та його види, техніка семантичного диференціалу, метод тріадичного порівняння, метод групування стимулів при повному відтворенні списку та ін. Теоретичні методи психолінгвістики (порівняльний, лонгітюдний, комплексний).

Тема 3. Теорії породження й сприйняття мовлення.

Механізми породження мовлення. Етапи породження мовлення. Основні й допоміжні акти породження мовлення. Принцип ліанеризації при породженні мовлення. Мовленнєві обмовки та їх причини. Моделі породження мовлення в психолінгвістиці (рівневі, стохастичні, циклічні, інтегративна, трансформаційна, безпосередніх складників). Теорії сприйняття мовлення. Акустична й моторна концепції. Умови розуміння мовлення.

Тема 4. Онтогенез мовлення.

Фактори й передумови формування дитячого мовлення. Етапи становлення мовлення у дітей (підготовчий, переддошкільний, дошкільний, шкільний). Прийоми й методики, що забезпечують мовленнєвий розвиток дитини. Тривожні сигнали мовленнєвого розвитку дитини на різних його етапах.

Тема 5. Норма й патологія в мовленні. Мовленнєві відхилення.

Поняття норми й патології в мовленні. Критерії виділення мовленнєвої патології. Форми мовленнєвих патологій (пов'язані з патологією особистості, через локальні ураження мозку, пов'язані з порушеннями сенсорних систем, пов'язані з розумовою відсталістю чи тимчасовими затримками розвитку). Мовленнєві порушення при психічних захворюваннях (корсаковський психоз, Альцгеймера, шизофренія, маніакально-депресивний психоз). Мовленнєві порушення при локальних ураженнях мозку (різні види афазій, дислексія). Мовленнєві порушення, пов'язані з порушенням сенсорних систем (глухонімі, сліпоглухі). Мовленнєві порушення при розумовій відсталості й затримці розвитку (дебіли, імбецили, ідіоти).

Тема 6. Психолінгвістика тексту.

Ознаки тексту. Вертикальний і горизонтальний виміри змістової структури тексту. Темо-рема-тична структура тексту. Типи текстової інформації. Ретроспекція і проспекція як психолінгвістичні категорії. Психоемоційні асоціації, на основі яких виникає додатковий зміст тексту. Концептуалізація висловлювання як основа мовної комунікації. Поняття дискурсу, наративу, метатексту. Психолінгвістична інтерпретація тексту. Вплив архетипних уявлень на сприйняття тексту. Психолінгвістична інтерпретація медійних і рекламних текстів. Пропаганда в психолінгвістичному аспекті.

Тема 7. Міжкультурна комунікація в психолінгвістиці.

Інтеркультурні мовні контакти. Поняття лінгвістичного шоку. Принципи навчання іноземних мов. Білінгвізм та його типи (ранній і пізній; рецептивний, репродуктивний і продуктивний). Переклад як спосіб міжкультурної комунікації, психолінгвістичні аспекти

	<p>перекладу. Художній переклад та його інтерпретація. Етнопсихолінгвістика як галузь психолінгвістики.</p> <p>Тема 8. Психолінгвістичні аспекти електронної комунікації.</p> <p>Особливості комунікації в інтернеті в аспекті психолінгвістики. Основні принципи інтернет-комунікації: свобода від тиску, рівність комунікантів, відкритість, редукція невербальних засобів, інтеркультурність тощо. Поняття «множинного Я» в інтернеті, його роль у віртуальній комунікації. Відмінні риси віртуального спілкування. Психолінгвістичні характеристики віртуального часу й простору, їхній вплив на процеси породження й сприйняття мовлення. Психолінгвістичний аспект адресата й адресанта в мережі. Психолінгвістичні характеристики писемного спілкування в мережі.</p>
<p>V. Результати навчання</p>	<p>ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.</p> <p>ПРН 2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.</p> <p>ПРН 3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.</p> <p>ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.</p> <p>ПРН 9. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень.</p>
<p>VI. Порядок і критерії оцінювання</p>	<p>Форми поточного і підсумкового контролю:</p> <p><i>Поточний контроль:</i> опитування (усні, письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проекти, написання есе), тренувальні онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи.</p> <p><i>Підсумковий контроль:</i> залік (V семестр).</p> <p>Порядок оцінювання:</p> <p>Поточна успішність з навчальної дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно. Здобувач одержує залік, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів з дисципліни. Якщо здобувач за результатами підсумкового контролю набрав від 0 до 34 балів, він повинен пройти повторне вивчення навчальної дисципліни відповідно до порядку, визначеного в університеті. Залік на очній (денній / вечірній) та заочній формах здобуття вищої освіти оформлюється після останнього семінарського заняття відповідно до розкладу залікової сесії.</p> <p>Критерії оцінювання</p> <p><i>Під час усних відповідей:</i></p> <p>повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість, емоційність та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників,</p>

	<p>періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.</p> <p>Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (слайдів, приладів, схем тощо).</p> <p>Рівень відповідності критеріям:</p> <p>Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.</p> <p>Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.</p> <p>Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.</p> <p>Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.</p> <p>Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні та фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.</p> <p>Незадовільний рівень:</p> <p>з можливістю повторного складання (35 – 59 балів). Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;</p> <p>з обов'язковим повторним вивченням (0 – 34 балів). Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.</p>
<p>VII. Політика курсу</p>	<p>Заняття відбуваються відповідно до затвердженого розкладу, електронний варіант якого відображається в особистому кабінеті. Оцінки фіксуються в електронному журналі, доступ до якого здобувач також отримує через особистий кабінет.</p> <p>Основна інформація для вивчення дисципліни розміщена на освітній платформі Moodle, де здобувач реєструється під своїм корпоративним акаунтом (кодове слово для реєстрації надає викладач).</p> <p>Письмова комунікація на факультеті відбувається за допомогою корпоративної пошти та інших засобів корпоративного акаунту (наприклад, календаря чи Google-диску тощо). Корпоративний акаунт модератор відкриває для здобувача на початку першого року навчання.</p> <p>Викладач зобов'язаний ознайомити здобувача з його академічними правами і обов'язками.</p>

	<p>Пропущені практичні / семінарські заняття здобувач має право відпрацювати. Обсяги, терміни і порядок відпрацювання пропусків визначає викладач.</p> <p>Якщо навчання здійснюється дистанційно чи асинхронно і передбачені заняття в Google Meet, то посилання на такі заняття фіксуються в електронному розкладі, усі завдання й інструкції розміщуються на електронних ресурсах (Google-диск, Moodle тощо). Під час навчання здобувач зобов'язаний дотримуватися етичних норм поведінки, а також правил академічної доброчесності, тобто виконувати завдання самостійно, не використовувати чужі твори без посилань, не видавати чужі твори за свої, не підміняти результати одного дослідження іншим. Університет сповідує нульову толерантність до плагіату і фальсифікацій.</p> <p>Політика дисципліни</p> <p><i>Дні й години для консультацій:</i> консультації проводяться в дні занять за розкладом після 14:00. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.</p> <p><i>Обсяги, терміни і порядок відпрацювань:</i> відпрацювати пропуски можна в години консультацій або надіслати виконане письмове завдання на корпоративну пошту викладача.</p> <p><i>Особливості оцінювання:</i> на освітній платформі Moodle у файлі «Оцінювання» описані всі види робіт і максимальні бали за їхнє виконання.</p>
<p>VIII. Основні інформаційні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Калита, О. М. (2012). Електронна комунікація: мовнокомунікативні особливості й жанрова диференціація. <i>Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови</i>. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 9, 102–105. 2. Калита, О. М. (2016). Міфообрази поетичної збірки Дмитра Павличка «Вірші з Майдану». <i>Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»</i>. Херсон: Видавництво Херсонського державного університету, 25, 68 – 73. 3. Калмикова, Л. О., Калмиков, Г. В., Лапшина, І. М., Харченко, Н. В. (2008). <i>Психологія мовлення і психолінгвістика</i>: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Переяслав-Хмельницький педагогічний інститут: «Фенікс», 245. 4. Куранова, С. І. (2023). <i>Основи психолінгвістики</i>: навч. посіб. [2-е вид.]. Київ: Академія, 208. 5. Лелека, Т. О. (2022). <i>Психолінгвістика</i>: навч.-метод. посібник. Кропивницький, 121.Мацько, Л. І., Калита, О. М., Поворознюк, С. І. (2015). <i>Комунікативна лінгвістика</i>: навч.-метод. посіб. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 256. 6. Немеш, О. М. (2017). <i>Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту</i>: монографія. Київ: Слово, 391. 7. Папіш, В. А. (2023). <i>Психолінгвістика</i>: навч.-метод. посіб. для проведення практичних занять для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації 035.01 «Українська мова та література», освітньої програми «Українська мова та література». Ужгород.
<p>Обговорено та затверджено на засіданні <u>кафедри української мови</u>, протокол № 4 від 23 листопада 2024 р.</p>	